FÖRSTAINSTANSRÄTTENS DOM (femte avdelningen)
den 14 maj 2002 *

I mål T-80/00,

Associação Comercial de Aveiro, Aveiro (Portugal), företrädd av advokaterna J. Amaral e Almeida och B. Diniz de Ayala med delgivningsadress i Luxemburg,

sökande,

mot

Europeiska gemenskapernas kommission, företrädd av H. Speyart och M. França, båda i egenskap av ombud, med delgivningsadress i Luxemburg,

svarande,

angående en talan om ogiltigförklaring av kommissionens beslut K(1999) 3684 av den 30 november 1999 om nedsättning av det stöd från Europeiska socialfonden som har beviljats Associação Comercial de Aveiro inom ramen för projekt nr 890365/P 1,

* Rättegångsspråk: portugisiska.

meddelar

FÖRSTAINSTANSRÄTTEN (femte avdelningen)

sammansatt av ordföranden J.D. Cooke samt domarna R. García-Valdecasas och P. Lindh,

justitiesekreterare: byrådirektören J. Plingers,

med hänsyn till det skriftliga förfarandet och efter förhandlingen den 11 december 2001,

följande

Dom

Tillämpliga bestämmelser

1 I artikel 1.2 a i rådets beslut 83/516/EEG av den 17 oktober 1983 om Europeiska socialfondens uppgifter (EGT L 289, s. 38, svensk specialutgåva, område 5, volym 4, s. 11) föreskrivs att Europeiska socialfonden (ESF) skall delta i finansieringen av åtgärder avseende yrkesutbildning.

2 I artikel 1 i rådets förordning (EEG) nr 2950/83 av den 17 oktober 1983 om genomförandet av beslut 83/516 (EGT L 289, s. 1) uppräknas de utgifter som kan bli föremål för finansiellt stöd av ESF, bland annat utgifter för yrkesutbildningsåtgärder.

3 Enligt artikel 5.1 i förordning nr 2950/83 medför beviljandet av en ansökan om stöd från ESF att ett förskott som motsvarar 50 procent av stödet betalas ut den dag som utbildningsåtgärden är avsedd att påbörjas. Enligt artikel 5.4 skall ansökan om utbetalning av det återstående beloppet innehålla en utförlig rapport om innehållet, resultatet och de finansiella aspekterna av åtgärden i fråga. Den berörda medlemsstaten skall intyga den materiella och räkenskapsmässiga riktigheten av de uppgifter som anges i ansökan om utbetalning.

4 I artikel 6.1 i förordning nr 2950/83 föreskrivs att om stödet från ESF inte används enligt de villkor som har fastställts i beslutet om godkännande, får kommissionen innehålla, nedsätta eller dra in stödet efter att ha gett den berörda medlemsstaten tillfälle att framföra sina synpunkter. Enligt artikel 6.2 skall belopp som har betalats ut men som inte har använts enligt de villkor som har fastställts i beslutet om godkännande återkrävas. Om medlemsstaten till gemenskapen betalar in de belopp som skall återbetalas av dem som är ekonomiskt ansvariga för åtgärden, övertar medlemsstaten gemenskapens rättigheter.

5 Enligt artikel 7.1 i förordning nr 2950/83 kan både kommissionen och den berörda medlemsstaten utföra kontroller av användningen av stödet.

6 I artikel 7 i kommissionens beslut 83/673/EEG av den 22 december 1983 om förvaltningen av Europeiska socialfonden (EGT L 377, s. 1; svensk specialutgåva, område 5, volym 4, s. 15) preciseras att en medlemsstat som på grund av misstänkta oegentligheter undersöker användningen av ett stöd skall underrätta kommissionen om detta utan dröjsmål.

Bakgrunden till tvisten

7 År 1988 skickade Departamento para os Assuntos do Fundo Social Europeu (avdelningen för ärenden rörande ESF, nedan kallad DAFSE) en begäran till kommissionen om godkännande av ett finansiellt stöd i syfte att ge Associação Comercial de Aveiro (nedan kallad ACA) möjlighet att genomföra ett antal yrkesutbildningsåtgärder. Den totala finansieringen av dessa avsåg 204 082 248 portugisiska escudos (PTE) varav ESF:s del motsvarade 112 245 236 PTE och de portugisiska offentliga myndigheternas del motsvarade 91 837 012 PTE.

8 Genom beslut K(1989) 570 av den 22 mars 1989 godkände kommissionen beviljandet av ett finansiellt stöd till ACA avseende dess projekt nr 890365/P 1, vilket omfattade en total finansiering på 157 397 822 PTE, varav 86 568 802 PTE betalades av ESF och 70 829 020 PTE betalades av Orçamento da Segurança Social (budgeten för socialförsäkringen, nedan kallad OSS). Dessa åtgärder skulle genomföras mellan den 8 februari och den 31 december 1989 och avsåg yrkesutbildning av 249 ungdomar.

9 Den 9 maj 1989 undertecknade ACA, såsom mottagare av stödet från ESF, ett godkännande av kommissionens beslut varigenom ACA försäkrade att "det beviljade stödet skall användas i enlighet med tillämpliga nationella bestämmelser och gemenskapsbestämmelser...".

10 I enlighet med artikel 5.1 i förordning nr 2950/83 erhöll ACA ett förskott på 78 698 910 PTE, vilket motsvarade cirka 50 procent av det godkända beloppet, varav 43 284 401 PTE avsåg stöd från ESF och 35 414 509 PTE avsåg den del som betalades av OSS.

11 Efter att utbildningsåtgärderna var avslutade ingav sökanden den 26 april 1990 en ansökan till DAFSE om utbetalning av det återstående beloppet på 26 766 799 PTE, vilket motsvarade ett stöd från ESF på 70 051 200 PTE och en total finansiering på 127 365 818 PTE då den totala kostnaden för utbildningsåtgärderna visat sig bli lägre än det ursprungligen beräknade beloppet. Den 30 oktober 1990 ingav DAFSE denna ansökan till kommissionen och meddelade denna att det fordrades en ny rapport för att intyga uppgifterna i ansökan.

12 I en skrivelse av den 13 februari 1991 upplyste DAFSE sökanden om att även om ansökan om utbetalning av det återstående beloppet hade skickats till kommissionen, kunde utbetalning inte ske förrän en finansiell kontroll genomförts.

13 Vid flera tillfällen, i mars och oktober 1991 och i februari 1992, begärde sökanden att DAFSE skulle utföra denna kontroll så fort som möjligt och angav därvid att den försenade utbetalningen av det återstående beloppet orsakade den allvarlig ekonomisk skada.

14 Den 25 mars 1993 fick Inspecçao Geral de Finanças (allmän revisionmyndighet, nedan kallad IGF) i uppdrag att utföra en revision av räkenskaperna och kontroll av utgifter i enlighet med artikel 7.1 i förordning nr 2950/83 beträffande de yrkesutbildningsåtgärder som genomförts av ACA under år 1989. IGF lämnade sina slutsatser av den begärda kontrollen i en rapport av den 28 september 1995 (nedan kallad IGF:s rapport från år 1995).

15 I IGF:s rapport från år 1995 angavs att vissa utgifter som sökanden upptagit i ansökan om utbetalning av återstående belopp inte skulle anses vara bidragsberättigande och för vissa andra upptagna utgifter överlämnades det åt DAFSE att bedöma huruvida de var bidragsberättigande eller rimliga.

16 Härefter undersökte DAFSE huruvida de utgifter som upptagits i ansökan var rimliga samt undersökte de ändringar som föreslagits av IGF. DAFSE framförde sina slutsatser i en rapport med nr 1618 som offentliggjordes den 1 juli 1997 (nedan kallad DAFSE:s rapport), i vilken det föreslogs att det samfinansierade beloppet skulle nedsättas med 8 495 366 PTE på grund av att vissa utgifter inte var bidragsberättigande. DAFSE föreslog att finansieringen skulle ändras på följande sätt:

Stöd från ESF	65 378 749 PTE
De portugisiska offentliga myndigheternas deltagande (OSS)	53 491 703 PTE
Åtgärdens totala kostnad	118 870 452 PTE

17 I skrivelse nr 6222 av den 2 september 1997 föreslog DAFSE kommissionen att den totala kostnaden för åtgärden skulle nedsättas till 118 870 452 PTE (i stället för 127 365 818 PTE), vilken inbegrep ett stöd från ESF som nedsatts till 65 378 749 PTE (i stället för 70 051 200 PTE), och begärde, med beaktande av förskottet på 43 284 401 PTE som sökanden redan erhållit, att det återstående beloppet på 22 094 348 PTE skulle betalas ut.

18 I skrivelse nr 25694 av den 5 december 1997 (nedan kallad beslutsförslaget), vilken skickades i enlighet med artikel 6.1 i förordning nr 2950/83, meddelade kommissionen DAFSE att stödet från ESF beträffande projekt nr 890365/P 1 inte

kunde överstiga 65 378 749 PTE. I beslutsförslaget angavs även att beloppet 8 495 366 PTE inte var bidragsberättigande i enlighet med vad som angivits i DAFSE:s rapport.

19 Genom en skrivelse av den 19 december 1997 översände DAFSE en kopia på beslutsförslaget och en kopia på DAFSE:s rapport, vilken grundade sig på IGF:s rapport från år 1995, till sökanden och gav den tillfälle att inkomma med eventuella yttranden före den 20 januari 1998.

20 I en skrivelse av den 24 december 1997 begärde sökanden att DAFSE skulle skicka den en kopia på IGF:s rapport från år 1995 tillsammans med samtliga meddelanden, rapporter och beslut som rörde projekt nr 890365/P 1 och som upprättats efter den 26 april 1990.

21 Eftersom den tidsfrist som beviljats sökanden för att inkomma med yttrande till DAFSE löpte ut utan att sökanden inkommit med något yttrande, informerade DAFSE sökanden i en skrivelse av den 1 april 1998 om att denna myndighet samma dag hade begärt att kommissionen skulle fatta ett slutligt beslut beträffande ansökan om utbetalning av återstående belopp.

22 Den 30 november 1999 antog kommissionen beslut K(1999) 3684 (nedan kallat det ifrågasatta beslutet) om nedsättning av det stöd från ESF som har beviljats ACA med tillämpning av kommissionens beslut K(1989) 570 av den 22 mars 1989 som antagits inom ramen för projekt nr 890365/P 1. Enligt artikel 1 i det ifrågasatta beslutet nedsattes det stöd på 86 568 800 PTE som ESF ursprungligen beviljat ACA, vilket redan den 30 oktober 1990 sänkts till 70 051 200 PTE, till 65 378 749 PTE.

23 Genom en skrivelse av den 26 januari 2000 delgav DAFSE sökanden det ifrågasatta beslutet.

Förfarande och parternas yrkanden

24 Sökanden har genom ansökan som inkom till förstainstansrättens kansli den 4 april 2000 väckt förevarande talan.

25 På grundval av referentens rapport beslutade förstainstansrätten (femte avdelningen) att inleda det muntliga förfarandet. Som en processledningsåtgärd enligt artikel 64 i rättegångsreglerna anmodades parterna att förete vissa handlingar. I skrivelser av den 28 november 2001 och den 6 december 2001 efterkom parterna anmodan.

26 Parterna utvecklade sin talan och svarade på förstainstansrättens frågor vid förhandlingen den 11 december 2001.

27 Sökanden har yrkat att förstainstansrätten skall

— ogiltigförklara kommissionens beslut K(1999) 3684 av den 30 november 1999 om beviljande av utbetalning av det återstående beloppet i ärende nr 890365/P 1, vad beträffar nedsättningen av posterna 14.2.3 — första

urval och uttagning av kursdeltagare, 14.2.5 — kopiering av 14.3.1.b — icke-undervisande teknisk personal och 14.3.9 — hyreskostnader,

— förplikta kommissionen att ersätta rättegångskostnaderna.

28 Kommissionen har yrkat att förstainstansrätten skall

— ogilla talan,

— förplikta sökanden att ersätta rättegångskostnaderna.

Yrkandena om ogiltigförklaring

29 Sökanden har ifrågasatt den nedsättning som kommissionen gjort beträffande de fyra följande posterna i sökandens ansökan om utbetalning av återstående belopp:

— Post 14.2.3 — första urval och uttagning av kursdeltagare — beträffande vilken sökanden har gjort gällande att motiveringen är bristfällig och att det gjorts en oriktig bedömning av de faktiska omständigheterna.

— Post 14.2.5 — kopiering av handlingar — beträffande vilken sökanden har åberopat att motiveringen är bristfällig och att proportionalitetsprincipen åsidosatts.

— Post 14.3.1.b — icke-undervisande teknisk personal — beträffande vilken sökanden har hävdat att motiveringen är bristfällig och att det gjorts en oriktig bedömning av de faktiska omständigheterna.

— Post 14.3.9 — hyreskostnader — beträffande vilken sökanden har påstått att det gjorts en oriktig bedömning av de faktiska omständigheterna.

Inledande synpunkter beträffande anmärkningarna om att motiveringsskyldigheten åsidosatts

Parternas argument

30 Sökanden har erinrat om att enligt artikel 253 EG är kommissionen skyldig att motivera sina beslut och har framhållit att det följer av fast rättspraxis att det av ett kommissionsbeslut om nedsättning av ett tidigare beviljat stöd som innebär allvarliga följder för stödmottagaren klart skall framgå de konkreta skäl som motiverar en nedsättning av det tidigare godkända stödbeloppet. Enligt sökanden skall det av ett sådant beslut klart och tydligt framgå hur den institution som har antagit rättsakten har resonerat (förstainstansrättens dom av den 7 november 1997 i mål T-84/96, Cipeke mot kommissionen, REG 1997, s. II-2081, punkt 46,

och av den 15 september 1998 i de förenade målen T-180/96 och T-181/96, Mediocurso mot kommissionen, REG 1998, s. II-3477, punkt 99).

31 Enligt sökanden innehåller det ifrågasatta beslutet i förevarande fall en bristande motivering såvitt avser nedsättningen av beloppen vad gäller posterna 14.2.3 — första urval och uttagning av kursdeltagare, 14.2.5 — kopiering av handlingar och 14.3.1.b — icke-undervisande teknisk personal, vilka således skall ogiltigförklaras med alla rättsliga följder som det innebär.

32 Sökanden har, som svar på kommissionens argument att det ifrågasatta beslutet uppfyller de krav som uppställs i den rättspraxis som nämns i punkterna 73—75 i förstainstansrättens dom av den 16 september 1999 i mål T-182/96, Partex mot kommissionen (REG 1999, s. II-2673), påpekat att varken det ifrågasatta beslutets ordalydelse eller det sammanhang i vilket det antogs eller samtliga rättsregler på det berörda området innehåller tillräckliga uppgifter för att bedöma huruvida beslutet är välgrundat eller om det eventuellt är behäftat med ett fel som gör det möjligt att ifrågasätta dess giltighet såvitt avser nedsättningen av beloppen under de tre posterna i fråga.

33 Sökanden har, som svar på kommissionens argument enligt vilket det i femte punkten i det ifrågasatta beslutet preciserades att "... vissa av de upptagna utgifterna uppfyller inte de villkor som fastställts i beslutet om godkännande, vilket innebär att stödet skall nedsättas ytterligare...", särskilt framhållit att det är felaktigt att nämnda beslut om godkännande skulle ha fastställt sådana villkor.

34 Kommissionen har påpekat att sökanden har kunnat ta del av de nationella myndigheternas rättsakter som det ifrågasatta beslutet hänvisar till och att dessa rättsakter innehåller tillräcklig information för att sökanden skall kunna identifiera och förstå skälen för de nedsättningar som gjorts mot bakgrund av det sammanhang i vilket beslutet antogs.

Förstainstansrättens bedömning

35 Skyldigheten att motivera ett individuellt beslut har till syfte att ge den som berörs av ett sådant beslut tillräckliga upplysningar för att kunna bedöma om beslutet är välgrundat eller om det eventuellt är behäftat med ett fel som gör att dess giltighet kan ifrågasättas och att göra det möjligt för gemenskapsdomstolarna att pröva beslutets lagenlighet. Omfattningen av denna skyldighet beror på den aktuella rättsaktens beskaffenhet och det sammanhang i vilket den antagits (domstolens dom av den 7 april 1987 i mål 32/86, Sisma mot kommissionen, REG 1987, s. 1645, punkt 8, av den 4 juni 1992 i mål C-181/90, Consorgan mot kommissionen, REG 1992, s. I-3557, punkt 14, och i mål C-189/90, Cipeke mot kommissionen, REG 1992, s. I-3573, punkt 14, samt förstainstansrättens dom av den 12 januari 1995 i mål T-85/91, Branco mot kommissionen, REG 1995, s. II-45, punkt 32, och i det ovannämnda målet Partex mot kommissionen, punkt 73).

36 Av motiveringen till ett beslut som innebär en nedsättning av ett tidigare beviljat stöd från ESF och som bland annat medför allvarliga konsekvenser för stödmottagaren skall de skäl som motiverar att det tidigare godkända stödbeloppet sätts ned klart framgå (domarna i de ovannämnda målen Consorgan mot kommissionen, punkt 18, och Cipeke mot kommissionen, punkt 18, samt förstainstansrättens dom av den 6 december 1994 i mål T-450/93, Lisrestal mot kommissionen, REG 1994, s. II-1177, punkt 52, och domarna i de ovannämnda målen Branco mot kommissionen, punkt 33, och Partex mot kommissionen, punkt 74).

37 Bedömningen av om motiveringen av ett beslut uppfyller dessa krav skall inte ske endast utifrån rättsaktens ordalydelse utan även utifrån sammanhanget och rättsreglerna på det berörda området (domstolens dom av den 15 maj 1997 i mål C-278/95 P, Siemens mot kommissionen, REG 1997, s. I-2507, punkt 17, och domen i det ovannämnda målet Partex mot kommissionen, punkt 75).

38 För det fall kommissionen helt enkelt bekräftar ett förslag från en medlemsstat att nedsätta ett tidigare beviljat stöd, kan ett beslut från kommissionen anses

vederbörligen motiverat i enlighet med vad som föreskrivs i artikel 253 EG antingen när skälen för att stödet sätts ned klart anges i beslutet eller när det åtminstone klart hänvisas till ett beslut av en medlemsstats behöriga myndigheter av vilket skälen för en sådan nedsättning klart framgår (domen i det ovannämnda målet Branco mot kommissionen, punkt 36, fastställd efter ansökan om återvinning genom förstainstansrättens dom av den 13 december 1995 i mål T-85/94, kommissionen mot Branco, REG 1995, s. II-2993, punkt 27, och domen i det ovannämnda målet Partex mot kommissionen, punkt 76).

39 Eftersom det av handlingarna i målet framgår att kommissionens beslut inte i något avseende skiljer sig från de rättsakter som de nationella myndigheterna har antagit, kan det anses att innehållet i dessa omfattas av motiveringen till kommissionens beslut, åtminstone i den mån stödmottagaren har haft möjlighet att ta del av dessa (förstainstansrättens dom av den 16 juli 1998 i mål T-72/97, Proderec mot kommissionen, REG 1998, s. II-2847, punkt 105, och domen i det ovannämnda målet Partex mot kommissionen, punkt 77).

40 Det bör således undersökas om sökanden har kunnat ta del av de rättsakter till vilka det hänvisas i det ifrågasatta beslutet och om uppgifterna i dessa rättsakter var tillräckliga med hänsyn till det sammanhang i vilket det ifrågasatta beslutet antogs för att sökanden skulle kunna identifiera och förstå skälen för de genomförda nedsättningarna (domen i det ovannämnda målet Partex mot kommissionen, punkt 78).

41 I fjärde skälet i det ifrågasatta beslutet hänvisas i förevarande fall till den motivering som lämnades i skrivelse nr 6222 från DAFSE av den 2 september 1997, till vilken en kopia på DAFSE:s rapport fogades som bilaga, och i femte skälet hänvisas till de "kontrollresultat som framförts i de meddelanden som delgivits det behöriga organet inom den föreskrivna tiden", det vill säga IGF:s rapport från år 1995 och DAFSE:s rapport. I femte skälet i detta beslut hänvisas även till beslutsförslaget.

42 Av det ifrågasatta beslutets ordalydelse framgår således att de olika omständigheter som gör det möjligt att förstå skälen för att kommissionen nedsatte det stödbelopp som ESF beviljat återges i de skrivelser och rapporter som nämns i beslutet.

43 I detta hänseende kan det noteras att DAFSE:s rapport och beslutsförslaget delgavs sökanden genom en skrivelse från DAFSE av den 19 december 1997 samt att sökanden inte har bestridit att den även erhållit en kopia av IGF:s rapport från år 1995.

44 Det framgår även av det sammanhang i vilket det ifrågasatta beslutet antogs att kommissionen enbart bekräftat den berörda medlemsstatens förslag att nedsätta det tidigare beviljade stödet. Det anges i beslutsförslaget att "... efter granskning av ansökan om utbetalning av det återstående beloppet och de handlingar som skickats av medlemsstaten (DAFSE), vilka hänför sig till denna, har ESF mot bakgrund av resultaten av revisionsrapporten som återfinns i meddelande nr 1618 [från DAFSE] kommit till slutsatsen att beloppet 8 495 366 PTE inte är bidragsberättigande".

45 Slutligen skall det framhållas att det i femte skälet i det ifrågasatta beslutet hänvisas till det förhållandet att "vissa av de upptagna utgifterna uppfyller inte de villkor som fastställts i beslutet om godkännande" och att denna hänvisning skall tolkas som att den avser själva godkännandet av beslutet om godkännande, vilket undertecknades av sökanden den 9 maj 1989 och i vilket ACA, såsom mottagare av stödet från ESF, uttryckligen gjorde följande förklaring:

"[D]et beviljade stödet skall användas i enlighet med tillämpliga nationella bestämmelser och gemenskapsbestämmelser samt med iakttagande av samtliga relevanta delar av beslutet att godkänna ovannämnda 'ärende'."

46 Det är således dessa bestämmelser som sökanden skulle iaktta vid genomförandet av stödet från ESF, och kommissionen kunde med tillämpning av artikel 6.1 i förordning nr 2950/83 innehålla, nedsätta eller dra in detta stöd med hänvisning till att en nationell eller gemenskapsrättslig bestämmelse inte har iakttagits i samband med att åtgärden i fråga genomfördes (domen i det ovannämnda målet Mediocurso mot kommissionen, punkterna 113 och 119).

47 Härav följer att det finns anledning att undersöka innehållet dels i de handlingar som skickats till sökanden och till vilka hänvisningar görs i det ifrågasatta beslutet, dels i tillämpliga nationella och gemenskapsrättsliga bestämmelser i syfte att bedöma anmärkningarna som avser att motiveringsskyldigheten åsidosatts beträffande post 14.2.3 — första urval och uttagning av kursdeltagare, post 14.2.5 — kopiering av handlingar och post 14.3.1.b — icke-undervisande teknisk personal.

Post 14.2.3 — första urval och uttagning av kursdeltagare

Kommissionens prövning

48 Sökanden har i ansökan om utbetalning av det återstående beloppet under den ifrågavarande posten tagit upp ett belopp på 4 297 500 PTE för ett första urval och uttagning av 249 kursdeltagare.

49 Kommissionen nedsatte detta belopp av skäl som framgår av beslutsförslaget, nämligen att kostnaden på 17 259 PTE för varje uttagen sökande (4 297 500 PTE : 249 uttagna sökande) som tagits upp av sökanden var för hög och att man som "rimliga kriterier" för att fastställa det bidragsberättigande beloppet fick

utgå från att andelen uttagna motsvarade 40 procent av de först utvalda sökandena (249 antagna sökande: 40 x 100 = 623 först utvalda sökande) och en kostnad på 6 000 PTE per först utvald sökande, vilket ger ett belopp på 3 738 000 PTE (623 x 6 000 PTE).

Huruvida motiveringsskyldigheten åsidosatts och huruvida det gjorts en oriktig bedömning av de faktiska omständigheterna

50 Förstainstansrätten noterar att sökandens anmärkningar avser både motiveringen av de kriterier som kommissionen använde för att fastställa den bidragsberättigande utgiften för den ifrågavarande posten och huruvida dessa kriterier var välgrundade.

51 Inledningsvis bör det påpekas att enligt artikel 6.1 i förordning nr 2950/83 kan kommissionen, när ESF:s stöd inte har använts i enlighet med de villkor som angetts i beslutet om godkännande, innehålla, nedsätta eller dra in detta stöd. Vid tillämpningen av artikel 6.1 i förordning nr 2950/83 kan kommissionen bli tvungen att göra en bedömning av komplicerade sakomständigheter och bokföringsåtgärder. Vid en sådan bedömning bör kommissionen således ges ett stort utrymme för skönsmässig bedömning. Förstainstansrätten inskränker följaktligen sin prövning till att kontrollera om kommissionen har gjort sig skyldig till en uppenbart oriktig bedömning av uppgifterna i fråga (domen i det ovannämnda målet Mediocurso mot kommissionen, punkterna 118 och 120).

52 Sökanden anser att varken beslutsförslaget eller DAFSE:s rapport anger de verkliga skälen till att kostnaderna ansågs för höga eller till att valet av 40 procent av de först utvalda sökandena ansågs rimligt, vilket utgör ett åsidosättande av motiveringsskyldigheten i artikel 253 EG.

53 Sökanden har påpekat att motiveringsskyldigheten är desto viktigare i det förevarande fallet, eftersom kostnaden på 17 259 PTE per sökande (nämligen 4 297 500: 249) inte ifrågasattes i IGF:s rapport från år 1995. Det är svårt att förstå på vilken grund kommissionen kan anse kostnaden på 17 259 PTE per uttagen sökande vara för hög samtidigt som den godtar en kostnad på 15 012 PTE (nämligen 3 738 000: 249), eftersom skillnaden enbart uppgår till 2 247 PTE per sökande, eller 13 procent av totalbeloppet.

54 Förstainstansrätten konstaterar emellertid att det framgår av IGF:s rapport från år 1995 att denna myndighet överlämnade åt DAFSE att bedöma huruvida de utgifter som upptagits av sökanden var rimliga och bidragsberättigande med hänsyn till att IGF inte hade kunnat hitta kostnaderna motsvarande de fakturor som ingetts av ACA i bokföringen hos den underleverantör som utnyttjats, och att "den 'andel' som utgifterna för förberedelse av utbildningarna utgjorde översteg den procentsats som DAFSE normalt godkänner (8 procent av kostnaderna för drift och ledning, och 5 procent av åtgärdernas totala kostnad)".

55 Till följd härav föreslogs i DAFSE:s rapport en nedsättning av stödet från ESF beträffande den ifrågavarande posten på grund av att kostnaden 17 259 PTE per uttagen sökande ansågs vara "mycket hög" och "om det godtas som rimligt" att andelen uttagna är 40 procent av de först utvalda sökandena och att kostnaden är 6 000 PTE per först uttagen sökande blir det bidragsberättigande beloppet 3 738 000 PTE (nämligen 249: 40 × 100 = 623 och 623 × 6 000 = 3 738 000). I beslutsförslaget upprepades detta resonemang och ledde till samma resultat.

56 IGF:s rapport från år 1995 utgör således inte något stöd för sökandens påstående att DAFSE och kommissionen inte kunde göra en bedömning av huruvida det ifrågavarande beloppet var bidragsberättigande.

57 Sökanden har även ifrågasatt kommissionens argument enligt vilket beloppet 6 000 PTE per sökande skall anses rimligt, eftersom detta belopp enligt kungörelse nr 20/MTSS/87 av den 19 juni 1987 av ministern för arbetsmarknads-

och socialförsäkringsfrågor i Portugal (*Diário da República*, serie II, nr 148 av den 1 juli 1987, s. 8141) (nedan kallad kungörelse nr 20/MTSS/87) motsvarar timlönen för en utbildad lärare och en timme är tillräckligt för att göra ett första urval och ta ut en sökande.

58 Sökanden anser dock att kungörelse nr 20/MTSS/87 enbart omfattar gränserna för lärarlöner och inte omfattar lönen för personalrekryterare, och att den således inte kan motivera att en kostnad på endast 6 000 PTE per timme för en personalrekryterare anses rimlig. Sökanden har även framhållit att det inte finns någon förklaring till varför en timme borde räcka för att göra ett första urval och ta ut en sökande. Sökanden har uppgivit att den således inte förstår på vilken grund de upptagna kostnaderna skulle vara "för höga" och "orimliga".

59 Förstainstansrätten konstaterar emellertid att kungörelse nr 20/MTSS/87 fastställer den högsta lönen för undervisande personal som arbetar inom sådana yrkesutbildningsåtgärder som finansieras av ESF och att sökanden förutsätts känna till den portugisiska lagstiftningen om dylika åtgärder (domen i det ovannämnda målet Partex mot kommissionen, punkterna 85 och 86). Begreppet yrkesutbildning skall tolkas som att det omfattar all nödvändig verksamhet för genomförandet av yrkesutbildningen, vilket inbegriper förberedande verksamhet såsom ett första urval och uttagning av sökande för yrkesutbildningsåtgärderna. I det förevarande fallet har kommissionen tillämpat en timlön på 6 000 PTE, vilket motsvarar timlönen för en utbildad lärare. Förstainstansrätten anser att kommissionen inte har gjort någon uppenbart oriktig bedömning genom att bedöma detta kriterium som rimligt och lämpligt med hänsyn till föremålet för den utbildning som skulle ges, vilken rörde ordbehandlingsteknik, sekreteraruppgifter med datorhjälpmedel, analys och programmering av databaser, tapetserarverksamhet, konditoriverksamhet, försäljningsteknik och kontorsdatorsystem, och vilken således inte gjorde en lön motsvarande en högre kvalifikationsnivå motiverad.

60 Förstainstansrätten anser även att kommissionen inte har överskridit det utrymme för skönsmässig bedömning som den hade i det förevarande fallet genom att anse att en timme var en rimlig tid för att pröva en ansökan.

61 För övrigt anser förstainstansrätten att kommissionen inte kan kritiseras för att den ansåg att en andel uttagna som motsvarar de 40 procent av de först utvalda sökandena var rimlig. Kommissionen har nämligen utgått ifrån att sökanden i ett första urval erhöll 623 sökande i syfte att ta ut 249 stycken, det vill säga 40 procent, trots att sökanden i ansökan om utbetalning av det återstående beloppet har angivit att den i ett första urval erhöll 573 sökande, vilket innebär att om kommissionen hade tillämpat beloppet 6 000 PTE på 573 sökande i stället för på 623 först utvalda sökande, hade resultatet blivit 3 438 000 PTE, vilket motsvarar ett lägre belopp än de 3 738 000 PTE som kommissionen har ansett vara bidragsberättigande.

62 Av ovanstående följer dels att motiveringen i DAFSE:s rapport och beslutsförslaget, som det ifrågasatta beslutet hänvisar till, jämförd med tillämpliga nationella och gemenskapsrättsliga bestämmelser, redovisar skälen för att stödet från ESF nedsattes och uppfyller kraven i artikel 253 EG, dels att kommissionen inte har gjort någon uppenbart oriktig bedömning genom att nedsätta stödet från ESF.

63 Sökandens anmärkningar som avser att motiveringsskyldigheten åsidosatts och att det gjorts en oriktig bedömning av de faktiska omständigheterna kan således inte godtas.

Post 14.2.5 — kopiering av handlingar

Kommissionens prövning

64 Sökanden har i ansökan om utbetalning av det återstående beloppet tagit upp beloppet 1 492 500 PTE under posten 14.2.5 — kopiering av handlingar.

65 Kommissionen nedsatte det bidragsberättigande beloppet till 52 500 PTE av följande skäl, vilka redovisades i beslutsförslaget:

"Vad avser kopiering av handlingar har det upptagna beloppet ändrats med hänsyn till att kostnaden för samtliga böcker och handböcker som delats ut har godkänts till sitt fulla belopp. Om man anser att tre förpackningar papper (1 500 pappersark) per utbildning, 7 utbildningar per åtgärd och beloppet 5 [PTE] per kopia utgör rimliga antaganden med hänsyn till ACA under post 14.3.14 — allmänna administrativa utgifter — har tagit upp inköp av papper och toner till kopieringsapparaten, erhåller man ett bidragsberättigande belopp på 52 500 [PTE] (7 utbildningar × 1 500 pappersark × 5 [PTE])."

Huruvida motiveringsskyldigheten har åsidosatts

66 Sökanden har hävdat att det ifrågasatta beslutet och de förberedande rättsakterna inte innehåller någon motivering beträffande två väsentliga punkter. Kommissionen har för det första inte förklarat varför den ansåg att tre förpackningar papper (1 500 pappersark) var en rimlig användning per utbildning, trots att sökanden har använt betydligt mer. För det andra har kommissionen inte preciserat varför den fastställde priset på en kopia till 5 PTE, trots att det priset väsentligt avviker från marknadspriserna (såväl år 1989 som för närvarande) och från de priser som tillämpas av DAFSE.

67 Förstainstansrätten konstaterar för det första att det i IGF:s rapport från år 1995 angavs att "[beloppet 1 492 500 PTE] var överdrivet högt med hänsyn dels till det antal kopior per praktikant som det motsvarade, dels till samtliga handböcker

och böcker som delats ut, vilket i princip borde ha inneburit att det inte fanns behov av ett så stort antal kopior".

68 Förstainstansrätten påpekar även att det i DAFSE:s rapport bedömdes att den kostnad på 1 492 500 PTE som upptagits av sökanden var överdrivet hög med hänsyn till de handböcker och böcker som delats ut och beträffande vilka kostnaderna redan godtagits i sin helhet, samt att det ansågs rimligt att använda tre förpackningar papper per utbildning (det vill säga 1 500 pappersark), att yrkesutbildningsåtgärderna i fråga avsåg sju stycken utbildningar, att ACA under post 14.3.14 — allmänna administrativa utgifter, hade tagit upp inköp av papper och bläckpatroner till kopieringsapparaten och att en kostnad om 5 PTE per kopia ansågs rimlig. Följaktligen ansåg DAFSE att det bidragsberättigande beloppet uppgick till 52 500 PTE (1 500 pappersark × 7 utbildningar × 5 PTE). Detta resonemang upprepades i beslutsförslaget.

69 Det kan således konstateras att skälen till att stödet från ESF nedsattes framgår av de förklaringar som gavs i de rättsakter till vilka det ifrågasatta beslutet hänvisar och att dessa förklaringar uppfyller kraven i artikel 253 EG.

70 Härav följer att sökandens anmärkning som avser att motiveringsskyldigheten åsidosatts inte kan godtas.

Huruvida proportionalitetsprincipen åsidosatts

71 Sökanden har gjort gällande att kommissionen har åsidosatt proportionalitetsprincipen genom att grunda sitt beslut på kriterier som var olämpliga och felaktiga vid en rationell bedömning av kostnaden för att mångfaldiga handlingar.

72 Förstainstansrätten anser att sökandens anmärkning som avser att proportionalitetsprincipen åsidosatts i själva verket rör frågan huruvida kommissionen har gjort en oriktig bedömning vid nedsättningen av stödet från ESF.

73 Det bör erinras om att enligt DAFSE:s rapport och beslutsförslaget fanns det fyra skäl som motiverade en nedsättning av stödet från ESF, nämligen att böcker och handböcker hade delats ut till kursdeltagarna, att det för var och en av de sju utbildningarna behövdes 1 500 kopior, att priset på en kopia var 5 PTE och att utgifterna för inköp av papper och bläckpatroner till kopieringsapparaten hade upptagits under post 14.3.14 — allmänna administrativa utgifter.

74 Sökanden har inte ifrågasatt det riktiga i det fjärde skälet enligt vilket det under post 14.2.5 — kopiering av handlingar inte skall inräknas utgifter för inköp av 90 förpackningar papper och bläckpatroner till kopieringsapparaten, eftersom dessa utgifter redan tagits upp under post 14.3.14 — allmänna administrativa utgifter. Det förhållandet att sådana utgifter tagits upp under sistnämnda post, samt för övrigt även det förhållandet att kommissionen redan godtagit beloppet avseende andra utgifter för inköp av papper med formatet A3 och A4 och utgifter för kopiering under post 14.3.10 — materiel och konsumtionsvaror, skulle beaktas av kommissionen vid bedömningen av beloppet avseende utgifterna under post 14.2.5 — kopiering av handlingar, eftersom detta innebar att en del av kostnaderna för kopiering upptagits under andra poster och att denna del av kostnaderna inte kunde upptas under den ifrågavarande posten.

75 Följaktligen skall det undersökas huruvida kommissionen gjort en oriktig bedömning vid tillämpningen av de tre andra skälen för nedsättning som beaktats i DAFSE:s rapport och beslutsförslaget vid fastställandet av de utgifter som är bidragsberättigande beträffande stöd från ESF.

76 För det första har sökanden, beträffande argumentet att böcker och handböcker redan delats ut, påpekat att detta argument inte kan åberopas för att motivera nedsättningen av antalet kopior, eftersom dessa böcker och handböcker delats ut just i form av fotokopior.

77 Sökanden har härvidlag preciserat att beloppet 2 120 000 PTE, som upptagits under post 14.2.1 — pedagogiskt materiel, motsvarar kostnaden för upphovsrätten avseende kopiering av de böcker och handböcker som mångfaldigats och inte kostnaden för kopieringen i sig, vilken upptagits under post 14.2.5 — kopiering av handlingar.

78 Förstainstansrätten konstaterar att ansökan om utbetalning av det återstående beloppet innehåller följande uppdelning av beloppet 2 120 000 PTE som upptagits under post 14.2.1 — pedagogiskt materiel:

"14.2.1 Pedagogiskt materiel:

(1 upps. handböcker i grundl. datorkunskap × 190 000 PTE

+ 1 upps. handböcker i MS DOS × 265 000 PTE

+ 1 upps. handböcker i Word IV × 390 000 PTE

+ 1 upps. handböcker i Lotus 123 × 230 000 PTE

+ 1 upps. handböcker i GEM Desk. Publ. × 75 000 PTE

+ 1 upps. handböcker i marknadsföring × 300 000 PTE

+ 1 upps. handböcker i försäljningsteknik × 350 000 PTE

+ 1 upps. handböcker i Org. Met. A. Adm. × 180 000 PTE

+ 1 upps. handböcker i Wordstar × 80 000 PTE

+ 1 upps. handböcker i tapetserarteknik × 60 000 PTE)

KOSTNAD 2 120 000 PTE."

79 Vid förhandlingen preciserade sökanden att förkortningen "Conj. Manuais" ("upps. handböcker") som använts i ansökan om utbetalning av det återstående beloppet i förekommande fall kunde avse en enda bok — även om ordet "Manuais" står i plural — eller två eller tre böcker, det vill säga en teorihandbok, en övningsbok, och eventuellt, en tillämpningshandbok som beskriver olika exempel, och att kostnaden för varje uppsättning enbart täckte inköp av ett enda exemplar och upphovsrätten för kopiering av handböckerna.

80 Det skall emellertid framhållas att dessa påståenden har framförts utan stöd av något bevis och motsägs av det faktum att ordet "Manuais" (handböcker) står i plural.

81 Dessutom kan man utifrån storleken på beloppet som upptagits av sökanden för varje uppsättning handböcker dra slutsatsen att den använda förkortningen

verkligen avser inköpskostnaden för en uppsättning handböcker och inte kostnaden för upphovsrätten vid kopiering av handböckerna. Uppsättningen handböcker i marknadsföring kostade således 300 000 PTE enligt ansökan om utbetalning av det återstående beloppet. Enligt den fördelning av antalet utdelade kopior per utbildning som sökanden bifogat sin replik, har 49 kopior av dessa handböcker gjorts. Om sökanden hade köpt 49 handböcker i marknadsföring för 300 000 PTE hade priset per handbok blivit 6 122 PTE, vilket var en betydande summa vid den aktuella tidpunkten. Förhållandet mellan priset på de andra uppsättningarna handböcker och antalet kopior som sökanden påstått sig ha gjort leder också till ett pris per exemplar som kan motsvara inköpspriset för dessa handböcker.

82 Härav följer att kommissionen med rätta kunde göra bedömningen att böcker och handböcker hade inköpts och delats ut till kursdeltagarna, vilket i motsvarande omfattning minskade behovet av att göra kopior.

83 För det andra har sökanden beträffande antalet kopior anmärkt att kommissionen har behandlat olika situationer på ett och samma sätt genom att inte beakta det som var utmärkande för var och en av de sju utbildningarna, varvid utbildningens föremål, antalet kursdeltagare, varaktigheten och följaktligen utgifterna för mångfaldigande varierade från en utbildning till en annan. Kommissionen ansåg således att följande utbildningar hade behov av samma antal kopior: utbildning i elektronisk ordbehandling som hade 17 kursdeltagare och pågick i 120 dagar (600 timmar), utbildning i sekreteraruppgifter med datorhjälpmedel som hade 49 kursdeltagare och pågick i 90 dagar (1 350 timmar), utbildning i analys och programmering av databaser som hade 15 kursdeltagare och pågick i 100 dagar (500 timmar), tapetserarutbildning som hade 27 kursdeltagare och pågick i 80 dagar (400 timmar), utbildning i konditoriverksamhet som hade 11 kursdeltagare och pågick i 120 dagar (203 timmar), utbildning i försäljningsteknik som hade 49 kursdeltagare och pågick i 240 dagar (1 200 timmar) och utbildning i kontorsdatorsystem som hade 61 kursdeltagare och pågick i 400 dagar (2 000 timmar).

84 Sökanden har påpekat att det inte var 10 500 (det vill säga 1 500 × 7) kopior som delades ut till kursdeltagarna utan 137 770 kopior. I repliken har sökanden

angivit fördelningen av antalet kopior som delats ut per utbildning och utgifterna för kopiering för varje utbildning samt påpekat att en sådan handling aldrig begärts i samband med det administrativa förfarandet.

85 Förstainstansrätten anser emellertid att det för att fastställa antalet kopior är nödvändigt att beakta det förhållandet att i enlighet med den fördelning som sökanden angivit i bilaga till repliken utgjorde huvuddelen av kopiorna kopior av handböcker för vilka kostnaderna redan tagits upp under post 14.2.1 (såsom handböckerna i MS DOS, Word IV, Lotus 123, GEM Desk. Publ., marknadsföring, försäljningsteknik, Wordstar, tapetserarteknik, sekreterarhjälpmedel och grundläggande datorkunskap). Förstainstansrätten har ovan funnit att kommissionen med rätta kunde göra bedömningen att böcker och handböcker hade inköpts och delats ut till kursdeltagarna, vilket i motsvarande omfattning minskade behovet av att göra kopior.

86 Mot bakgrund av att sökanden inte i tid till kommissionen ingivit tillräckliga bevis avseende det antal kopior som verkligen delats ut för varje utbildning, kan kommissionen inte kritiseras för att ha gjort bedömningen att 1 500 kopior per utbildning var ett rimligt antal. Eftersom sökanden är mottagare av stöd från ESF, ålåg det den, mot bakgrund av DAFSE:s rapport och beslutsförslaget, att i tid inge sådan bevisning till behöriga myndigheter.

87 För det tredje har sökanden beträffande enhetspriset per kopia påpekat att priset 10 PTE som sökanden föreslagit är samma pris som använts av DAFSE. Det priset kan således inte anses vara för högt. Dessutom har sökanden såsom en jämförelse angivit att priset per kopierad sida enligt ersättningstaxan för notarius publicus, som godkänts genom lag nr 397/83 av den 2 november 1983 (ändrad vid flera tillfällen), är 100 PTE.

88 Förstainstansrätten konstaterar att skrivelsen som åberopas av sökanden för att motivera ett pris på 10 PTE är daterad den 3 april 1996. Denna skrivelse avser således en annan tidsperiod än den då yrkesutbildningsåtgärderna genomfördes (nämligen mellan februari och december 1989). Dessutom bör det påpekas att priset som anges i denna skrivelse inte enbart avser kostnaden för kopiering utan även priset för den tjänst som myndigheten utför. För övrigt omfattas det pris som tillämpas enligt ersättningstaxan för notarius publicus av en annan ordning som inte är tillämplig i förevarande fall.

89 Härav följer att sökanden inte har visat att det pris som kommissionen har tillämpat är orimligt.

90 Av ovanstående följer att sökandens anmärkning att proportionalitetsprincipen har åsidosatts inte kan godtas.

Post 14.3.1.b — icke-undervisande teknisk personal

Kommissionens prövning

91 Under denna post är enbart de belopp aktuella som tagits upp för pedagogisk samordning och allmän samordning. Det belopp som tagits upp av sökanden för teknisk samordning är inte tvistigt.

92 Sökanden har i ansökan om utbetalning av det återstående beloppet tagit upp beloppet 5 970 000 PTE (199 dagar à 30 000 PTE) för pedagogisk samordning och 5 850 000 PTE (130 dagar à 45 000 PTE) för allmän samordning.

93 Kommissionen nedsatte det bidragsberättigande beloppet för pedagogisk samordning till 3 900 000 PTE och beloppet för allmän samordning till 5 460 000 PTE. Kommissionen angav följande skäl, vilka återgavs i beslutsförslaget:

— Vad gäller pedagogisk samordning ansåg kommissionen att "ingenting motiverar att den pedagogiska samordningen pågick 69 dagar längre än den allmänna samordningen [och den tekniska samordningen]" och att det bidragsberättigande beloppet för pedagogisk samordning följaktligen skulle nedsättas från 5 970 000 PTE (199 dagar à 30 000 PTE) till 3 900 000 PTE (130 dagar à 30 000 PTE).

— Vad gäller den allmänna samordningen påpekade kommissionen "att det inte är rimligt att den allmänna samordnaren skall betalas enligt en timtaxa som är högre än för en utbildad lärare och att samordnarna, i denna egenskap, inte utövade någon annan verksamhet och endast arbetade sex timmar per dag med åtgärderna". Kommissionen ansåg således att det bidragsberättigande beloppet för allmän samordning skulle nedsättas från 5 850 000 PTE (130 dagar à 45 000 PTE) till 5 460 000 PTE (130 dagar à 42 000 PTE per dag motsvarande sex timmar à 7 000 PTE per timme) och att beloppet 7 000 PTE skulle anses bidragsberättigande i enlighet med bestämmelserna i kungörelse nr 20/MTSS/87.

Huruvida motiveringsskyldigheten har åsidosatts

94 Sökanden anser att det ifrågasatta beslutet innehåller en bristande motivering som utgör ett åsidosättande av artikel 253 EG.

95 Vad gäller den pedagogiska samordningen har sökanden påpekat att kommissionen inte har angivit skälen för att den ansåg att det inte fanns någonting som motiverade att den pedagogiska samordningen pågick 69 dagar längre än den allmänna samordningen och den tekniska samordningen, eftersom skillnaden mellan de olika typerna av samordning inte i sig kunde motivera detta.

96 Vad gäller den allmänna samordningen har sökanden hävdat att kommissionen inte har förklarat varför det inte skulle vara rimligt att en allmän samordnare med högskoleutbildning betalas enligt en högre timtaxa än den som gäller för en utbildad lärare när de har olika arbetsuppgifter. Sökanden har vidare påpekat att kommissionen inte har givit någon förklaring till varför den ansåg att en samordnare endast arbetade sex timmar per dag trots att arbetstiden i Portugal är åtta timmar per dag.

97 Förstainstansrätten konstaterar att det framgår av IGF:s rapport från år 1995 att denna myndighet ansåg att utgifterna under denna post motsvarade 37 procent av utgifterna för undervisande personal, vilket överskrider de gränser som normalt tillåts för denna typ av utgifter. IGF har följaktligen överlämnat till DAFSE att

bedöma huruvida utgifterna avseende driften och administrationen av utbildningarna, vilka omfattar de utgifter som tagits upp under post 14.3.1.b — icke-undervisande teknisk personal, var bidragsberättigande och rimliga.

98 Vad gäller den pedagogiska samordningen föreslogs, både i DAFSE:s rapport och i beslutsförslaget, att stödet från ESF skulle nedsättas på grund av att det inte fanns någonting som motiverade att den pågick 69 dagar längre än den allmänna samordningen och den tekniska samordningen. DAFSE och kommissionen beaktade således 130 dagar och inte 199 dagar för att beräkna det bidragsberättigande beloppet, det vill säga 3 900 000 PTE (130 dagar à 30 000 PTE) i stället för 5 970 000 PTE (199 dagar à 30 000 PTE).

99 Vad gäller den allmänna samordningen föreslogs både i DAFSE:s rapport och i beslutsförslaget att stödet från ESF skulle nedsättas på grund av att samordnarna inte utövade någon annan verksamhet och förutsattes arbeta sex timmar per dag med utbildningsåtgärden samt att det inte var rimligt särskilt mot bakgrund av kungörelse nr 20/MTSS/87 att en allmän samordnare skulle betalas enligt en högre timtaxa än den som tillämpas på en utbildad lärare, det vill säga 7 000 PTE per timme. DAFSE och kommissionen ansåg således att det bidragsberättigande beloppet inte var 5 850 000 PTE (130 dagar à 45 000 PTE) utan 5 460 000 PTE (130 dagar × 6 timmar × 7 000 PTE).

100 Förstainstansrätten anser att det framgår av förklaringarna i de rättsakter som det ifrågasatta beslutet hänvisar till varför stödet från ESF nedsattes såvitt avser den pedagogiska samordningen och den allmänna samordningen. Dessa förklaringar har även givit den som berörs av beslutet möjlighet att ifrågasätta dess giltighet och givit förstainstansrätten möjlighet att pröva den ifrågasatta rättsaktens lagenlighet. De uppfyller således kraven i artikel 253 EG.

101 Sökandens anmärkningar som avser att motiveringsskyldigheten har åsidosatts kan således inte godtas.

Huruvida det gjorts en oriktig bedömning av de faktiska omständigheterna

102 Vad gäller den pedagogiska samordningen har sökanden inledningsvis gjort gällande att det var oriktigt att såsom i DAFSE:s rapport och beslutsförslaget påstå, att "... ingenting motiverar att den pedagogiska samordningen pågick 69 dagar längre än den allmänna samordningen...". Den allmänna samordningen som pågick i 130 dagar utfördes nämligen av en enda person, medan den pedagogiska samordningen, som motsvarar 199 dagar, utfördes av två personer där den ena personen arbetade 109 dagar (77 dagar och 32 dagar) och den andra personen 90 dagar. Sökanden har preciserat att skillnaden mellan det antal dagar som upptagits för den allmänna samordningen eller den tekniska samordningen (130 dagar) och det antal dagar som upptagits för den pedagogiska samordningen (199 dagar) helt enkelt förklaras av det faktum att den pedagogiska samordningen var mer krävande och krävde mer arbete än den andra samordningen.

103 Förstainstansrätten anser emellertid att kommissionen inte har gjort en uppenbart oriktig bedömning genom att anse att det inte fanns någonting som motiverade att den pedagogiska samordningen pågick 69 dagar längre än den allmänna samordningen. Eftersom sökanden inte har ingivit någon relevant bevisning är det svårt att förstå varför ett större antal dagar upptagits för den pedagogiska samordningen, som pågår under hela utbildningsåtgärden, än för den allmänna samordningen, vilken kan utföras före, under eller efter utbildningsåtgärderna. I detta hänseende bör det erinras om att eftersom sökanden är mottagare av stöd från ESF, ålåg det den, mot bakgrund av DAFSE:s rapport och beslutsförslaget, att i tid inge sådan bevisning till behöriga myndigheter.

104 Vad gäller den allmänna samordningen har sökanden för det första hävdat att påståendet enligt vilket samordnarna inte ägnat mer än sex timmar per dag åt sina arbetsuppgifter under utbildningstiden är felaktigt med hänsyn till att arbetstiden i Portugal är åtta timmar per dag och det inte finns något stöd för påståendet att samordnarna, vilka sökanden upptagit kostnaden för, inte skulle ha iakttagit denna arbetstid.

105 Förstainstansrätten anser emellertid att det förhållandet att arbetstiden i Portugal är åtta timmar per dag inte utgör ett stöd för sökandens ifrågasättande av kommissionens bedömning då det saknas andra omständigheter som stöder sökandens påstående. Denna arbetstid utgör nämligen den maximala och inte den minsta arbetstiden, och kommissionen kunde rimligen göra bedömningen, med hänsyn till att det fanns särskilda samordnare för pedagogiska och tekniska frågor, att sex timmar per dag för den allmänna samordningen var tillräckligt.

106 För det andra har sökanden avfärdat argumentet att den allmänna samordnaren inte borde betalas enligt en taxa som var högre än den som tillämpades på en utbildad lärare.

107 Förstainstansrätten anser att kommissionen inte kan kritiseras för att den ansåg att det för den typ av utbildningar som yrkesutbildningsåtgärden avsåg var lämpligt att tillämpa samma lön för den allmänna samordnaren som för en utbildad lärare. Användningen av en högre taxa såsom exempelvis den som tillämpas för en universitetslärare eller lärare med doktorsexamen är inte rimligt eller lämpligt med hänsyn till föremålet för den utbildning som gavs, vilken avsåg elektronisk ordbehandling, sekreterarverksamhet med datorhjälpmedel, analys och programmering av databaser, tapetserarverksamhet, konditoriverksamhet, försäljningsteknik och kontorsdatorsystem, och vilken således inte motiverade att den allmänna samordningen utfördes av en person på den nivån.

108 Härav följer att sökandens anmärkningar som avser att det gjorts en oriktig bedömning av de faktiska omständigheterna inte kan godtas.

Post 14.3.9 — hyreskostnader

Kommissionens prövning

109 Sökanden har i ansökan om utbetalning av det återstående beloppet tagit upp beloppet 17 219 511 PTE under den ifrågavarande posten, vilken avser hyra av lös och fast egendom som genomförts av underleverantören SI — Sistemas de Informação L^{da} (nedan kallad SI).

110 Kommissionen har nedsatt det bidragsberättigande beloppet för dessa tjänster till 13 803 000 PTE av följande skäl, vilka återgivits i beslutsförslaget:

"Under denna post har, såsom hyreskostnader, beloppet 17 308 697 [PTE] upptagits, varav 17 219 511 [PTE] har fakturerats av företaget [SI]. Under den revision som IGF utförde avseende detta företag framkom det att beloppet avseende hyra som deklarerats i bilaga 22 till skattedeklarationen för år 1989 uppgick till 14 842 000 [PTE]. Även om det för övrigt inte har varit möjligt att i den faktura som tillställts ACA fastställa de faktiska utgifter som SI haft, är det uppenbart, även om detta hade varit möjligt, att dessa kostnader hade varit

påtagligt lägre än 14 842 000 [PTE], eftersom flera av de kostnader som upptagits i deklarationen med säkerhet saknar samband med utbildningen.

...

Om en vinstmarginal på 50 procent på de faktiska kostnader i den faktura som utställts av kunden anses rimlig, och det beaktas att beloppet 17 220 000 [PTE] utgör 62 procent av det totala belopp som fakturerats ACA (17 220 000 [PTE] av 27 842 000 [1] [PTE]), kan det konstateras att tillämpningen av denna procentsats på den kostnad som deklarerats av SI i bilaga 22 ger beloppet 9 202 000 [PTE] (14 842 000 [PTE] × 62 procent), vilket med en vinstmarginal på 50 procent ger 13 803 000 [PTE] (9 202 000 [PTE] × 1,5)."

Huruvida det gjorts en oriktig bedömning av de faktiska omständigheterna

I — Parternas argument

111 Sökanden har gjort gällande att det ifrågasatta beslutet är felaktigt såvitt avser post 14.3.9 — hyreskostnader, eftersom det är grundat på den felaktiga förutsättningen att de kostnader som upptagits av SI under posten "hyra" i dess skattedeklaration för år 1989, det vill säga 14 842 000 PTE, skulle utgöra

1 — Detta belopp är felaktigt. Det korrekta beloppet är 27 847 288 PTE, vilket emellertid inte förändrar den andel på 62 procent som tillämpats av kommissionen.

utgångspunkten för beräkningen av bidragsberättigande utgifter under denna post.

112 Kommissionen har emellertid påpekat att det enligt IGF:s rapport från år 1995 överlåts åt DAFSE att bedöma huruvida utgifterna som upptagits under denna post var rimliga och bidragsberättigande. I rapporten påstods nämligen att "i revisionsrapporten avseende SI anges att 14 842 000 PTE upptagits under posten hyra, vilket skall jämföras med det fakturerade beloppet på 27 847 000 PTE, vilken post inbegriper 4 323 000 PTE avseende hyra av kontorslokaler i Aveiro och 4 300 000 PTE avseende hyra av utrustning, vilket utgör ett belopp som på intet sätt är trovärdigt". Den rapport som IGF upprättade den 5 mars 1993 angående revisionen som utförts hos de fyra underleverantörer som använts av ACA inom ramen för utbildningsåtgärderna (nedan kallad IGF:s rapport från år 1993) bekräftade detta påstående avseende i synnerhet granskningen av utdragen från bankkontot och motsvarande verifikationer från SI.

113 Kommissionen har även påpekat att IGF i SI:s bokföring inte kunde identifiera de direkta kostnader som motsvarar de fakturor som utställts till ACA. Kommissionen har även påpekat att även om IGF hade kunnat fastställa de direkta kostnaderna med hjälp av de fakturor som utställts till ACA, hade kostnaderna varit lägre än 14 842 000 PTE, eftersom vissa utgifter som deklarerats av SI inte hade något samband med de utbildningsåtgärder som utförts av sökanden.

114 Eftersom det var nödvändigt att bedöma huruvida vissa utgifter och de belopp som motsvarar dessa var rimliga och nödvändiga samt att beakta de priser som tillämpas på marknaden och den skyldighet som mottagare av offentliga medel har att göra erforderliga ansträngningar för att på bästa sätt ta till vara det egna intresset, anser kommissionen att en vinstmarginal på 50 procent på de direkta kostnader som faktureras kunden är rimlig för en underleverantör, även om denna "objektivt sett är hög", såsom påpekades i DAFSE:s rapport.

— Förstainstansrättens bedömning

115 Inledningsvis skall det preciseras att parternas argument enbart avser de utgifter som sökanden har haft i förhållande till SI, vilket företag, såsom underleverantör, har hyrt ut viss lös och fast egendom till sökanden motsvarande ett belopp på 17 219 511 PTE inom ramen för projekt nr 890365/P 1.

116 Kommissionens beslut att nedsätta de bidragsberättigande utgifterna under post 14.3.9 — hyreskostnader, grundas på att utgifterna skall fastställas med utgångspunkt från de faktiska kostnaderna som ligger till grund för den faktura som ställts ut av SI och detta följer enligt beslutsförslaget av IGF:s rapport från år 1993, vilken utfördes på begäran av DAFSE.

117 I IGF:s rapport från år 1993 granskades inledningsvis SI:s intäkter och det framhölls att det framgick av skattedeklarationen för år 1989 att försäljningsintäkterna och intäkterna av de tjänster som utförts av detta företag uppgick till cirka 144 187 010 PTE. Detta belopp inbegriper beloppet 17 219 511 PTE som SI fakturerat ACA för hyra av lös och fast egendom och beträffande vilket belopp IGF påpekade att det framgick av en granskning av de fakturor som ingivits av ACA och av ansökan om utbetalning av det återstående beloppet att de tjänster som utförts av SI omfattade uthyrning av datorutrustning (för 15 211 000 PTE), underhåll, teknisk assistans och transport av utrustningen (för 1 845 000 PTE) samt lokalhyra (för 164 000 PTE).

118 I nämnda rapport granskades därefter SI:s kostnader och IGF begränsade sin granskning beträffande dessa till en prövning av posten "hyra" i skattedeklarationen för detta företag avseende år 1989. IGF framhöll därvid följande: "Med hänsyn till att de fakturor som SI ställt till ACA i sin helhet avser belopp rörande uthyrning av datorutrustning och uthyrning av utbildningssalar, har gransk-

ningen av utgifterna begränsats till posten 'hyra' som återfinns i resultaträkningen för verksamhetsåret 1989, och vars totala belopp den 31 december 1989 uppgick till 14 842 000 [PTE]." Detta belopp fördelar sig på följande poster:

"Loyers	4 323 000
Automercantil	736 000
Sofinloc	1 788 000
Renault Gest	750 000
A.A. Castanheira Rent a Car	200 000
Fiat	446 000
Regisconta	2 049 000
Sobran	1 300 000
Unital	3 000 000
RST	250 000
[Totalt]	14 842 000."

119 I IGF:s rapport från år 1993 anges även att det totala beloppet under posten "hyra", det vill säga 4 323 000 PTE, omfattade belopp avseende hyra av kontorslokaler i fastigheten Vera Cruz i Aveiro. Beträffande de övriga posterna motsvarade beloppet 1 300 000 PTE en faktura som upprättats av företaget Sobran, vilket försatts i konkurs, och beloppet 3 000 000 PTE motsvarade tillhandahållandet av en dator av typen NCR 8250 under 30 dagar, vilken fanns upptagen bland anläggningstillgångarna i bolaget Unital och hade inköpts år 1985 för 3 500 000 PTE.

120 I IGF:s rapport från år 1993 jämfördes i detta sammanhang SI:s intäkter med dess kostnader och slutsatsen blev att granskningen av huruvida de upprättade fakturorna avseende ett sammanlagt belopp på 27 847 288 PTE (17 219 511 PTE för projekt nr 890365/P 1 och 10 627 777 PTE för projekt nr 891038/P 3) var förenliga med motsvarande utgiftspost, visade att den summa som SI tagit upp i bokföringen under posten "hyra" uppgick till 14 842 000 PTE, vilket inbegrep

hyra av lokaler för 4 323 000 PTE och hyra av utrustning för 4 300 000 PTE, samtidigt som IGF framhöll att detta belopp inte "verka[de] vara trovärdigt av ovan angivna skäl".

121 I IGF:s rapport från år 1993 granskades inte huruvida de övriga hyresbeloppen och lokalhyrorna som SI betalat till Automercantil (736 000 PTE), till Sofinloc (1 788 000 PTE), till Renault Gest (750 000 PTE), till A.A. Castanheira Rent a Car (200 000 PTE), till Fiat (446 000 PTE), till Regisconta (2 049 000 PTE) och till RST (250 000 PTE) påverkade kostnaderna för de tjänster som SI tillhandahöll ACA. Det är inte tillräckligt att nämna dessa företag för att det skall anses föreligga ett direkt samband mellan de hyresavtal som SI ingick med dessa företag och de tjänster som utfördes åt ACA.

122 Förstainstansrätten konstaterar att det resonemang som förs i IGF:s rapport från år 1993 grundas på den felaktiga förutsättningen att kostnaderna som återges under posten "hyra" i SI:s skattedeklaration för år 1989 skall användas för att fastställa kostnaderna för de tjänster som detta företag fakturerat ACA.

123 Av uppställningen av de utgifter som tagits upp i ansökan om utbetalning av det återstående beloppet under post 14.3.9 — hyreskostnader, framgår nämligen att summan 17 219 511 PTE, som motsvarar ACA:s utgifter för hyra av utrustning av SI inom ramen för projekt nr 890365/P 1, kan uppdelas på följande poster:

— 15 211 018 PTE för hyra av utrustning.

— 163 800 PTE för hyra av anläggningar.

— 841 966 PTE för underhåll.

— 722 062 PTE för transport och installation av utrustningen.

— 280 665 PTE för försäkringsskydd.

124 Sökanden har preciserat, utan att det ifrågasatts av kommissionen, att den utrustning som SI hyrde ut till ACA för det ifrågavarande projektet delvis ägdes av SI och delvis hyrdes av SI av tredje man. Den utrustning som ägdes av SI var således bokförd under posten "reala anläggningstillgångar" i form av fonderade avskrivningar, vilka enligt 1989 års skattedeklaration uppgick till 11 169 034 PTE, medan den egendom som hyrdes av SI bokfördes under posten "hyra", vilken uppgick till 14 842 000 PTE i 1989 års skattedeklaration.

125 Samma sak gäller kostnaderna för tjänsterna avseende underhåll, transport och installation av utrustningen samt för försäkringsskyddet, vilka SI bokförde under andra poster än posten "hyra", nämligen posterna som avser personalkostnader, underhåll och reparationer samt försäkringar.

126 Sökandet i SI:s bokföring efter kostnaderna för de tjänster som utförts av detta företag borde inte ha begränsats enbart till posten "hyra" utan borde ha omfattat samtliga poster som kunde innehålla ovannämnda kostnader, eftersom SI:s tjänster inte enbart omfattade uthyrning av utrustning och anläggningar som SI hyrt av tredje man, såsom IGF har påstått, utan även uthyrning av utrustning och anläggningar som SI var ägare till samt underhåll, transport, installation och försäkring av utrustningen.

127 Det kan således konstateras att beloppet 14 842 000 PTE som återfinns under posten "hyra" i SI:s skattedeklaration för år 1989 inte kan användas som grund för fastställandet av de bidragsberättigande utgifterna under posten 14.3.9 — hyreskostnader.

128 Samma fel har upprepats i IGF:s rapport från år 1995, i DAFSE:s rapport och i beslutsförslaget.

129 I IGF:s rapport från år 1995 upprepades samma slutsats som i IGF:s rapport från år 1993 och det överläts åt DAFSE att göra bedömningen av huruvida de utgifter som upptagits under den ifrågavarande posten var bidragsberättigande och rimliga.

130 Därefter föreslogs det i DAFSE:s rapport, efter att det erinrats om omständigheterna beträffande den jämförelse som IGF gjort av det fakturerade beloppet (det vill säga 27 847 288 PTE, varav 17 219 511 PTE avsåg projekt nr 890365/P 1) och den summa som SI tagit upp under posten "hyra", att beräkningen av det bidragsberättigande beloppet skulle ske med beloppet 14 842 000 PTE som utgångspunkt.

131 I beslutsförslaget upprepades detta resonemang och ledde till samma slutsats.

132 Härav följer att kommissionen har gjort en uppenbart oriktig bedömning genom att utgå från den felaktiga förutsättningen att kostnaderna på 14 842 000 PTE som upptagits under posten "hyra" i SI:s skattedeklaration för år 1989 kunde användas för att fastställa de bidragsberättigande utgifterna under den ifrågavarande posten.

133 Av det ovanstående följer att sökandens anmärkning att det gjorts en oriktig bedömning är välgrundad.

134 Det ifrågasatta beslutet skall således ogiltigförklaras i den del det nedsätter det utgiftsbelopp som sökanden tagit upp under posten 14.3.9 — hyreskostnader, vilket avser betalning för hyrestjänster avseende lös och fast egendom som tillhandahållits av underleverantören SI.

Rättegångskostnader

135 Enligt artikel 87.2 i rättegångsreglerna skall tappande part förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna, om detta har yrkats. Emellertid kan förstainstansrätten enligt artikel 87.3 fördela kostnaderna eller besluta att vardera parten skall bära sin kostnad för det fall parterna ömsom tappar målet på en eller flera punkter.

136 I förevarande fall har sökandens yrkanden, som bland annat avsåg att kommissionen skulle förpliktas ersätta rättegångskostnaderna i förstainstansrätten, delvis bifallits. Förstainstansrätten anser att en rimlig bedömning av omständigheterna i förevarande fall, särskilt den långa tid som förflutit från det att ansökan om utbetalning av det återstående beloppet ingavs den 26 april 1990 till dess att det ifrågasatta beslutet antogs den 30 november 1999, leder till att kommissionen skall förpliktas bära sin rättegångskostnad och ersätta en tredjedel av sökandens rättegångskostnad.

På dessa grunder beslutar

FÖRSTAINSTANSRÄTTEN (femte avdelningen)

följande dom:

1) **Kommissionens beslut K(1999) 3684 av den 30 november 1999 om nedsättning av det stöd från Europeiska socialfonden som har beviljats Associação Comercial de Aveiro inom ramen för projekt nr 890365/P 1 ogiltigförklaras vad beträffar nedsättningen av det belopp under posten 14.3.9 — hyreskostnader, som avser tjänster som fakturerats av Sistemas de Informação L^{da}.**

2) **Talan ogillas i övrigt.**

3) **Kommissionen skall bära sin rättegångskostnad och ersätta en tredjedel av sökandens rättegångskostnad.**

4) **Sökanden skall bära två tredjedelar av sin rättegångskostnad.**

Cooke García-Valdecasas Lindh

Avkunnad vid offentligt sammanträde i Luxemburg den 14 maj 2002.

H. Jung J.D. Cooke

Justitiesekreterare Ordförande